

de Zelfzwichter

2010 / 2

Molen Hunsingo te Onderdendam
Deelnemers Groninger Molenweekend
Wat de pot schaft: molenkost

Groninger
Molenhuis

de Zelfwichter

Jaargang 14, no. 2

juni 2010

ISSN 1877-7732

Losse nummers: 4 euro plus porto

De Zelfwichter is het kwartaalblad van

HET GRONINGER MOLENHUIS.

Het blad verschijnt in de maanden maart,

juni, oktober en december.

Donateurs van de Stichting Het Groninger
Molenhuis ontvangen het blad automatisch.

DONATIES

Minimaal 16 euro per jaar

Het Groninger Molenhuis

Lopende Diep 8, 9712 NW Groningen

(050) 313 00 52 of 312 16 94

info@groningermolenhuis.nl

www.groningermolenhuis.nl

Banknummer: 1219317

REDACTIE

J.C. van Driel, H.A. Hachmer,

J.J. Harmsma, T. Heyne, T.A. Pol

redactie@groningermolenhuis.nl

De redactie behoudt zich het recht voor
ingezonden artikelen in te korten en/of
aan te passen. Overname van artikelen is
eerst na overleg met de uitgever toegestaan.

<i>Vormgevingsconcept</i>	Dineke Buist
<i>Opmaak</i>	Bert Holtkamp
<i>Drukwerk</i>	Tienkamp en Verhey
<i>Oplage</i>	700 exemplaren
<i>Sluitingsdatum</i>	
<i>kopij 2010/3</i>	23 augustus 2010

Voorpagina's 2010: Jong bij de molen

Sander de Regt op molen De Vier Winden te Pieterburen
met instructeur Tinga; zie ook pagina 22.

(Foto: Jelte Oosterhuis, Usquert)

Achtergrond: Vernieuwde molen Entreprijs, Kolham
AutoCAD-tekening L. Groenewold, Froombosch

Voorpagina's 2010:
Jeugd bij een molen

- 3 Molen Hunsingo te Onderdendam
- 8 Molenproject van de Peter Petersenschool
in Haren
- 10 Museale molenvondst
- 10 In memoriam Thijs de Jong
- 15 Ander molennieuws
- 19 Molenonderhoud
- 22 Alexandros de Regt
- 23 Agenda
- 23 Correcties

Achterpagina's 2010:
molenaarsgrafstenen

Ingevoegd:
Katern recepten met molenmeel
Deelnemerslijst Groninger Molenweekend

Na het thema Tradities in 2009 komen in het jaar
2010 allerhande vormen van hergebruik van molens
aan de orde.

Wegens ruimtegebrek niet geplaatste kopij en extra
afbeeldingen zullen worden ondergebracht op
www.groningermolenhuis.nl
(menu *MOLENHUIS* => rubriek *de zelfwichter extra*)

Het Groninger Molenarchief is gevestigd
in het Groninger Molenhuis
Lopende Diep 8, 9712 NW Groningen
(050) 313 00 52 (geopend op dinsdag)
molenarchief@groningermolenhuis.nl

DE DELLEN, NIEUW-SCHEEMDA
GRONINGER MOLENARCHIEF

Zelfwichter

Een wieksysteem met kleppen die automatisch
openen en sluiten afhankelijk van de wisselende
windkracht. Eén van de verbeteringen ten
opzichte van de oudhollandse zeilwieken.

Molen Hunsingo te Onderdendam op allerlei manieren opnieuw in gebruik

Zaterdag 12 en zondag 13 juni is het zover: het Groninger Molenweekend 2010.

Ook *Molen Hunsingo* in Onderdendam (onderdeel van Erfgoedlogies in Nederland) is dan geopend voor iedereen die er een kijkje wil nemen. Het motto van het weekend is deze keer *Wat de pot schaft*.

Nou, die pot schaft heel wat!

Iedereen die in de molen rondkijkt, zal dat met eigen ogen en mond kunnen ervaren. De molen is namelijk niet slechts een prachtig kijkobject voor voorbijgangers, maar is weer helemaal in gebruik. En wel in de heel prettige *combi: slapen-eten/drinken-draaien*.

Je kunt er overnachten in een van de twee fraai ingerichte, lichte logeerkamers met keukentje en badkamer van de Bed & Breakfast (op de maalzolder en de graanzolder), alsook lunchen en dineren (vlees, vis of vegetarisch) in het sfeervolle restaurant.

Op het terras buiten kun je genieten van bijvoorbeeld een pilsje, een kopje thee of koffie (verschillende melanges). In de wintermaanden is er ruimte voor vergaderingen, workshops en cursussen.

En elk weekend is het ambachtelijke proces te volgen van het malen. Tegenwoordig maalt men er maïs - geen granen, als spelt, tarwe, rogge of gerst, dat stuift te veel... Hoe dat gaat, demonstreert de molenaar graag aan iedereen die het wil zien.

Nog niet zo lang geleden was dat niet mogelijk. Er stond op deze plek slechts *een stomp*, de naam molen nauwelijks nog waard. Hoe was dat zo gekomen?

Molenaar Haitsma

Het is 1939. Eigenaar-molenaar *Klaas Haitsma* is aan het malen terwijl er een hevige storm woedt. Dan breekt er duidelijk hoorbaar boven het geraas van de wind met ijsig gekraak een roe af. Naar verluidt stort hij in het Boterdiep. Omdat reparatie te kostbaar is, laat Haitsma deze schade niet herstellen. De wind als energiebron heeft voor hem afgedaan. Hij verwijderde de pel- en de weitstenen en laat een ruwoliemotor in de molen bouwen. Die moet de molenaar eerst met grote branders warmstoken, anders start hij niet. Later vervangt hij deze door een 20pk benzinemotor (je moet maar durven). Het gaat Haitsma wel aan het hart, maar omdat hij het nut van de hele bovenkant van de molen nu niet meer inziet, laat hij de kap, het achtkant, de stelling en de wieken slopen door molenmaker Takens.

Na het uitbreken van de oorlog is er al gauw geen brandstof meer. Klaas zal spijt gehad hebben van het slopen.... In elk geval voorkomt hij dat de Duitsers in WO II de molen als uitkijkpost kunnen gebruiken, dat wel. Later verkoopt hij de molen aan aannemer Triezenberg die hem gebruikt als *opslagplaats*.

Herstel

Het is een triest gezicht, zo'n *stompe molen*. Dat vinden bijna alle Onderdammers.

In 1995 ontwikkelen enkele ambtenaren, Paap en Kooymans, samen met de Vereniging Dorpsbelang Onderdendam (VDO) plannen de molen in zijn oude luister te restaureren. Van het aanvankelijke plan om samen met Opmaat uit Bedum er een theeschenkerij en

Over Onderdendam

1252 – Uldernadomme - misschien afgeleid van Unlanderenadomme = *dam van degenen die in het Onland (= laag, moerassig land) leven.*

Vroeger verdeeld in twee buurten: onder Onderwierum en onder Menkeweer

In 1840 pas de status dorp met de stichting van de Hervormde kerk uit dat jaar.

1840: 498 inwoners; 1890: 663 inwoners:

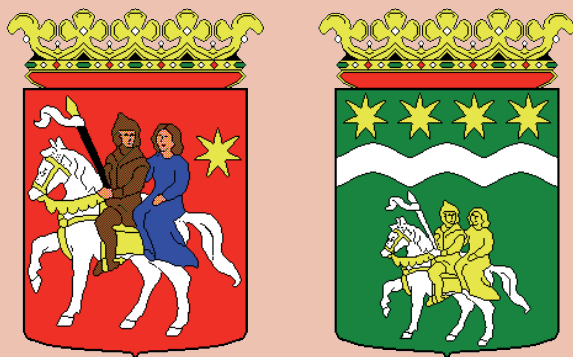
Op 1 januari 2010 heeft de gemeente Bedum, waartoe Onderdendam behoort, in totaal 14.078 inwoners (bron: CBS).

Het dorp ligt in een oud wierdenlandschap op de kruising van drie waterwegen: het Boterdiep, het Winsummerdiep en de Kardingemaar.

Onderdendam heeft een beschermd dorpsgezicht dat 10 monumenten telt, waaronder de molen Hunsingo, het Waterschapshuis 'De Hoven', het oude Rechthuis (1803) (= kantongerecht) en een monument bij de brug ter ere van de vrouwelijke scheepsjagers.

Ooit was dit dorp het handelscentrum van de streek Hunsingo.

Omliggende plaatsen: Bedum, Winsum, Warffum en Middelstum.

GEMEENTEWAPENS VAN DE GEMEENTE WINSUM VOOR EN NA DE HERINDELING

winkeltje te vestigen waar verstandelijk gehandicapten zouden gaan bedienen is, behalve een prachtige reader, nooit wat terecht gekomen. Wel wordt de *Molenstichting Onderdendam* opgericht. Deze zoekt naarstig naar de benodigde gelden. Met wat binnenkomt, financiert men de aankoop van de stomp in 1997. Nu nog een geschikt achtkant.

Na veel zoeken komt Monumentenzorg met een tip: in Rijssen bevindt zich een passend achtkant dat gesloopt moet worden. De familie Slaghekke, eigenaar, doet hem gratis weg, mits de ontvangers zelf alles demonteer en optakelen. Tientallen vrijwilligers uit Onderdendam doen dat in het voorjaar van 1997. De onderdelen komen terecht in een loods aan de Wroetende Mol in

Bedum, later in de boerderij van de familie Van Leeuwen aan de Warffumerweg. In 1999 zijn er herstelwerkzaamheden aan het dak en komen er nieuwe kozijnen in de stenen romp van de molen. Steeds vinden de inventieve ondernemende Onderdammers weer geldbronnen om verder te restaureren.

De eerste fase

Deze kan nu beginnen. Van de beschikbare € 350.000 restaureert men drie zolders, de stelling, een bijgebouw met twee logementen (B&B), een lunchcafé en een expositieruimte. Van het logement en 't café maken de eerste uitbaters *Rens Kalsbeek* en *Jan Zwiers*, meteen vanaf 2004 een succes.

In de expositieruimte op de 3e zolder is er in die tijd een tentoonstelling over de geschiedenis van Onderdendam en de historie van de beurt- en trekvaart, dit in samenwerking met Openluchtmuseum Het Hoogeland te Warffum. Nu niet meer. Het jaar 2004 is sowieso belangrijk. Beide molendelen, molenstomp en achtkant, krijgen dan *de status van Rijksmonument* en daarmee Europese subsidie 'ter stimulering van de leefbaarheid van het platteland en het ontwikkelen van recreatieve en toeristische voorzieningen.' De Molenstichting zit niet stil. Ze blijft druk bezig al het nodige te regelen voor verdere restauratie. Naast de subsidie van het Rijk vinden ze andere bronnen, vele instanties, sponsors en fondsen dragen bij aan de kosten. En in 2005 is de hele financiering rond. Voor Rens en Jan vergt het werk in de molen (te) veel van hun tijd, ze zijn na drie jaar ook aan een nieuwe uitdaging toe. Eind 2007 zoeken ze een nieuwe uitbater.

De tweede fase

Hiervoor is € 500.000 beschikbaar. Vanaf december 2006 krijgt molenbouwer Doornbosch uit Adorp groen licht om met het werk te beginnen. En het resultaat mag er zijn. In 2008 staat hij er uiteindelijk, de schitterende molen Hunsingo, in oude glorie hersteld - met de typisch rood-wit-blauwe kleuren van de molens uit het Noorden.

Nieuwe uitbaters

Dat worden Laurens Speek en André Kliphuis. 'Voor mij staat gezelligheid voorop,' zegt Laurens Speek (1970) als ik hem interview.

In zijn familie werken ze veelal in de psychiatrie. Zelf twijfelt hij over een beroep. Geschikt bevonden voor maatschappelijke dienstverlening, bezoekt hij met een vriend de Opendag van de hotelschool in Groningen. Dat is het helemaal weet Laurens meteen: 'Dit ga ik doen.' Na afronding van zijn studie in 1993 doet hij veel ervaring op in diverse horecagelegenheden, veelal in managersfuncties. Daarna vestigt hij zich als zelfstan-

dig ondernemer. In Groningen runt hij aan het Kattendiep al het eet- en drinkhuis *De gulzige Kater*. Vanaf 2007 gaat hij samenwerken met André Kliphuis die hij nog van vroeger kent. Ze sluiten een compagnonschap. Vanaf 2008 komt de locatie *Molen Hunsingo* erbij. Samen ondernemen en organiseren ze velerlei activiteiten voor de twee restaurants (www.molenhunsingo.nl). André is voornamelijk kok in de *Gulzige Kater*. Laurens' werk bestaat uit bezig zijn met de hoofdlijnen van het beleid. Hij houdt regelmatig ruggespraak op de molen met bedrijfsleidster Irene Bonninga en chefkok Bart Voorn. Ook overlegt hij met Jan Knecht, de molenaar. De molen huurt Laurens van de eigenaar, de Molenstichting Onderdendam.

De exploitatie gaat goed, de gasten komen overal vandaan, ongeveer de helft uit de directe omgeving, de rest van elders, ook uit Duitsland. 'Dit is een *unique sellingpoint*,' zegt Laurens, 'bij ons is er een goede prijs-kwaliteit-verhouding, en wij gebruiken zoveel mogelijk biologische producten uit deze streek.'

Voor de *expositieruimte* heeft hij contact met wat hij noemt *jonge groene kunstenaars*, schilders en fotografen. Hij werkt met plezier mee aan het promoten van hun kunst. Dit jaar is er vanaf begin juni tot september een expositie van aquarellen (landschappen en portretten) van de Nieuw-Zeelandse kunstenaar *Joy Ubels*. Naast bekendheid via internet, moet Laurens Speek het vooral hebben van mond-tot-mond-reclame. In de weekenden is het altijd druk in de molen. Vaak zijn ze volgeboekt en de gasten zijn uiterst tevreden over de kamers, de locatie en de maaltijden. Zo houdt Laurens op zijn manier de molen draaiend.

Trouwlocatie

In de molen Hunsingo kun je ook je huwelijk laten voltrekken. De gemeente Bedum levert de ambtenaar die daar voor nodig is. Het hele feest kan plaatsvinden in de molen en het bruidspaar kan er indien gewenst de bruidsnacht doorbrengen.

Wat schaft de pot?

In de keuken zwaait chefkok Bart Voorn (1983) de scepter, in zijn geval de pollepel. Hij is een overtuigd voorstander van het gebruik van zo *vers mogelijke, biologische producten uit de directe omgeving*.

Zo komt de geitenkaas van de zorgboerderij 'De Duinhoeve'. Courgettes, peren, appels indien voorradig van boerderijen rond het dorp (bijvoorbeeld de bijzondere appels van de Groninger Kroonbomen, voor hete bliksem).

Knolskoek van de koekfabriek bij 't Hoendiep in Groningen passen ze toe in b.v. croutons of in ijs. Hij laat mij een bolletje ijs proeven, mmmm, dat smaakt goed!

Voor de runderstoofpot komt het biologische vlees van Lakenvelders ('n oud ras) uit Westerdijkshorn. Ze gebruiken verder Groninger droge worst. Wil je er een streekdrank bij dan is er Groninger gerstenat uit Onderdendam.

Bart gebruikt ook wat hij noemt *de vergeten groentes* zoals mollebonen, pastinaak en meiknolletjes, de laatste als groentegarnituur, als chutney of in een kipstoofpotje.

Die mollebonen werden, vertelt hij, vroeger zelfs gebruikt bij het stemmen, de witte (voor) en de zwarte (tegen) gaven het verschil in stemgedrag aan in de gemeenteraad van Groningen. Een uniek product en alleen hier te krijgen, want door hem zelf ontwikkeld, zijn de eigen *bonbons* en de *gesuikerde mollenbonen*,

een soort pindarotsjes maar dan van mollebonen (*mol*, pan waarin de bonen werden geroosterd). Die typisch Groningse bonen, een soort geroosterde paardenbonen, zeg maar tuinbonen, smaken na gepoft te zijn een beetje als een zoutje.

Terwijl hij met zijn leerling druk bezig is taarten te maken voor de volgende dag vertelt hij monter dat ze hun eigen brood bakken uit eigen mixen, soms met een extra smaakje bijvoorbeeld van (Groninger) mosterd, tomaten of uien, enzovoort. Het meel komt van de korenmolen De Wilhelmina bij Noorderhoogebrug - daar werken ze mee samen. Ten slotte gebruiken ze nog een typisch Gronings, zelfs van oorsprong Onderdendams product: het likeurtje *de Fladderak* (een citroenbrandewijn met kaneel en kruidnagel) zo'n 200 jaar geleden ontwikkeld op een steenworp afstand van de molen in wat op een oude kaart aangeduid wordt als de *gewezene stokerij*, vlakbij de brug in het dorp. De firma Hooghoudt heeft de Fladderak tegenwoordig in zijn assortiment opgenomen. Bart past de likeur onder andere toe in een dessert als crème brûlée. Met zichtbaar genoegen vertelt Bart over zijn vak, dat hij met liefde uitoefent, al ziet hij soms ook nadelen. Die liggen vooral in de privésfeer, alle feestdagen, vele avonden en in het weekend in de keuken bezig zijn. Toch vindt hij het een fantastische job.

De nieuwe molenaar

Sinds de opening van de hernieuwde molen, april 2009, is dat *Jan Knegt* (1947).

Hoe komt een keistadbewoner (Amersfoort) als vrijwillig molenaar terecht in Onderdendam?

Jan vertelt

In 1971 begint hij als onderwijzer aan de lagere school. Tijdens één van de schoolreisjes gaat het naar het Openluchtmuseum in Arnhem. Elke leerkracht neemt een onderdeel van de tentoonstelling voor zijn rekening. Jan 'doet daar de molens'. Enthousiast vertelt hij de leerlingen over de gewiekte bouwwerken, die hem altijd al boeiden.

De rompslomp rondom het lesgeven zat, denkt hij na een tijdje aan een andere baan. Hij gaat molens kijken, onder andere in Waardenburg naar de kasteelmolen, een zeskantje. Daar hoort hij van de opleiding tot vrijwillig molenaar door de Provincie Gelderland. Die gaat hij volgen; hij slaagt er na een jaar voor zijn examen. Op 13 december 1974 mag hij zich molenaar noemen. Niet als gebruikelijk in Amsterdam (Tropenmuseum) maar in Utrecht (Hoog Catharijne) ontvangt hij in april 1975 zijn diploma. In de regio Deil wordt een ronde stenen stellingmolen gerestaureerd. Hij gaat er in meedraaien. In Beesd leert hij het vak verder, hier

Postbus 72
5420 AB Gemert
tel 0492-364292
www.protekta.nl

 Protekta
Conserduc-Renofors

MET DIVERSE VESTIGINGEN IS PROTEKTA ACTIEF IN ALLE DELEN VAN NEDERLAND

Vanaf 1950 landelijk gespecialiseerd in:

Houtrestauratie

Herstel van door houtrot aangetaste balkeinden etc. op basis van de Bêta®-methode met toepassing van kunstharsen.

Houtconservering

Bestrijding van houtworm, boktor en knaagkever. Behandelingen tegen zwam in hout en muurwerk. Leverancier van producten.

Protekta is ook gespecialiseerd in:

- duivenwering
- optrekkend vocht
- plaagdierbestrijding

OBM SPECIAAL VOOR MOLENAARS: meer dan Brandverzekeringen alleen

- ✓ Alle verzekeringen.
- ✓ Opgericht door molenaars.
- ✓ Werkzaam in uw vakgebied.
- ✓ Kennis en ervaring.
- ✓ Maatwerk.
- ✓ Eén aanspreekpunt.

De Onderlinge Brandwaarborg Maatschappij Speciaal voor Molenaars is een verzekeringsmaatschappij die in 1873 is opgericht voor en door molenaars. Daarmee zijn we een van de oudste brandverzekeringsmaatschappijen in Nederland die in uw vakgebied werkzaam is.

Heden ten dage is de OBM Speciaal voor Molenaars een moderne maatschappij, die zich hoofdzakelijk toelgt op het veevoederbedrijf. Met alle kennis en ervaring in huis, 60k waar het om andere verzekeringen gaat. Denkt u bijvoorbeeld eens aan complexe zaken als employée benefits, belangrijk voor werknemer én werkgever. De OBM Speciaal voor Molenaars weet er alles van. Maatwerk onder één dak.

Bel ons voor een vrijblijvende afspraak. We weten exact waar u over praat.

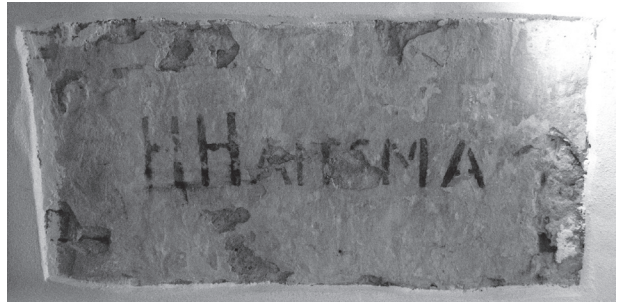
Assurantiekantoor van 1887, H.M. Scheffer, Singel 19, 7411 HV Deventer.
e-mail: info@scheffer.nl, telefoon: 0570-612353, fax: 0570-611529

van beroepsmolenaar Van Beekhuizen. De eisen aan hygiënisch werken in een molen zijn hoog. Als in 1978 één van de twee bewoonbare wipmolens in Hellowou (Gld) leeg komt te staan, trekt Jan erin. Dertig jaar draait hij deze schepradmolen. Hij isoleert de molen aan de binnenkant, want in de winter is het er bar koud.

Hij schoolt zich om tot werkplaatstimmerman en stopt in 1986 op de lagere school met lesgeven. Als hij in 2007 met de *fut* gaat, vindt hij via een makelaar in Bedum het molenaarshuisje waar hij nu woont, vlak achter de molen Hunsingo in Onderdendam, waar hij benoemd wordt als vrijwillig molenaar. Hij maalt er meel, maar ontvangt er ook gasten en schoolklassen die hij vertelt over het hele molengebeuren, de historie, over de trekvaart, enzovoort. Bovendien begeleidt hij er molenaarsleerlingen.

Jan Knegt heeft Hendrik, de zoon van molenaar Haitsma eens ontmoet. Henk, inmiddels op hoge leeftijd, wist nog van de drukke tijden op de molen. Soms was het zo druk dat niet alle karren met graan leeggedraaid konden worden. Op een keer moest een volle kar blijven wachten tot de volgende dag. 's Morgens vroeg: kar weg! Die stond niet op de rem en was in het Boterdiep verdwenen...

AFDRUK VAN DE ZAKKENSJABLOON VAN HAITSMA – MET EEN EXTRA H VAN ZOON HENDRIK

Plus- en minpunten

Jan ziet veel voordelen aan het alternatief gebruik van de molen: afbetaling van de molenschuld dankzij B&B en restaurant, bevordering van het toerisme, naamsbekendheid voor Onderdendam en dergelijke. Maar hij ziet ook nadelen: de zakken gemalen mais (elk 25 kg) kunnen in verband met de hygiënerregels voor de gasten niet door het lui-luik worden gehesen; hij draagt ze op de schouders naar beneden, een lastig en riskant karweitje. Toch is Jan Knegt trots dat hij als molenaar van De Hunsingo actief mag zijn. Tijdens het Groninger Molenweekend zal hij dus met plezier de molen laten draaien.

NIEUWE INRICHTING VAN DE MAALZOLDER

TOM HEYNE

Molenproject van de Peter Petersenschool in Haren

Een kijkje in de school

Als vervolg op het artikel over educatieve projecten rondom molens in het vorige nummer van *de Zelf-zwichter* volgt hieronder een korte beschrijving van een molenproject op de Peter Petersenschool in Haren. De informatie is afkomstig van de website van de school. De school is een algemeen bijzondere school voor basisonderwijs, gebaseerd op de gedachten van Peter Petersen, de grondlegger van het Jenaplanonderwijs. Op deze school is de sociale ontwikkeling van de kinderen een belangrijk aspect van het dagelijks onderwijs en het onderwijs is aangepast aan de ontwikkeling van het kind: kindgericht onderwijs. Binnen de school is er ruimte voor verschillende levensfilosofieën.

De kinderen zijn verdeeld in zogenaamde stamgroepen, waarin kinderen van twee of drie leerjaren met elkaar samen werken en spelen. Een individuele benadering en ontwikkeling in eigen tempo en naar eigen aanleg is daardoor mogelijk. Het geeft de kinderen de gelegenheid om te helpen of geholpen te worden, om rekening te houden met elkaar en de eigen zwakke en sterke kanten te leren kennen en te waarderen.

Het schoolgebouw in Haren is sinds 1997 in gebruik en bestaat uit acht lokalen. Naast de lokalen zijn er in de gangen plekken waar kinderen kunnen werken. Zo is er een drukhoek, een bouwhoek, een computerhoek, een documentatiecentrum en een keuken.

De lesstof wordt veel aangeboden in thema's. Iedere ochtend beginnen de kinderen in de kring en praten over wat ze die dag gaan doen.

Het molenproject

In 2009 voerde de stamgroep 'Heksenkring' het molenproject uit. Daarvoor was een woordweb gemaakt over molens. De volgende woorden hadden de kinderen bedacht, die allemaal bij de molen horen:

Molen	Brood
Kap	Ladder
Wiek	Feeststand
Stenen	Omloop
Wind	Winkel
Waterrad	Takel
Water	Boot
Molenaar	Stroommolen
Schuur	Muis
Bakker	

Werkvormen

Een monoprint - Eerst teken je een molen met grijs potlood. Dan verf je een tegel. Je legt je tekening op deze tegel (met de afbeelding naar boven). Vervolgens trek je de tekening over met een gekleurd potlood. En als je dan je papier van de tegel afhaalt, staat er je tekening met verf op de achterkant.

Molens vouwen - Een korenmolen met een kap en wieken en een windmolen. En de windmolen kon ook nog echt draaien. Dit kon door een speld een kurk en hard blazen.

Een film kijken over een molenaar en zijn molen - Hoe werkt alles in de molen, hoe wordt het graan gemalen tussen de molenstenen. Wist je dat het graan wordt bewaard in een silo? Op deze manier kunnen de muizen er niet bij. Na deze film hebben de kinderen zelf *meel gemaakt* van beschuiten. De beschuiten waren de molenstenen. Er kon ook zelf meel worden gemalen. Dit meel werd gewogen en in zakjes gedaan.

STUKJE UIT DE SCHOOLKRANT

Je kon met *meel* ook *tekenen* en er zijn *molens gemaakt van alle melkpakken* die waren meegebracht. Twee kinderen hebben het hele bord vol getekend met mooie molens.

Een molen ontwerpen en dat daarna van het *constructiespeelgoed Knex* maken. Er zijn *molens gemaakt* in de timmerhoek en daarna geverfd.

Tijdens de weeksluiting werd een *lied gezongen*:

*Er staat een molen in Haren
Die draait rond
Hij maalt het graan
De wind waait heel hard
In de wieken
En die draaien   rond
                          rond
                          rond*

Ter afsluiting zijn de kinderen naar *molen 'De Korenschoof' in Noordlaren* geweest.

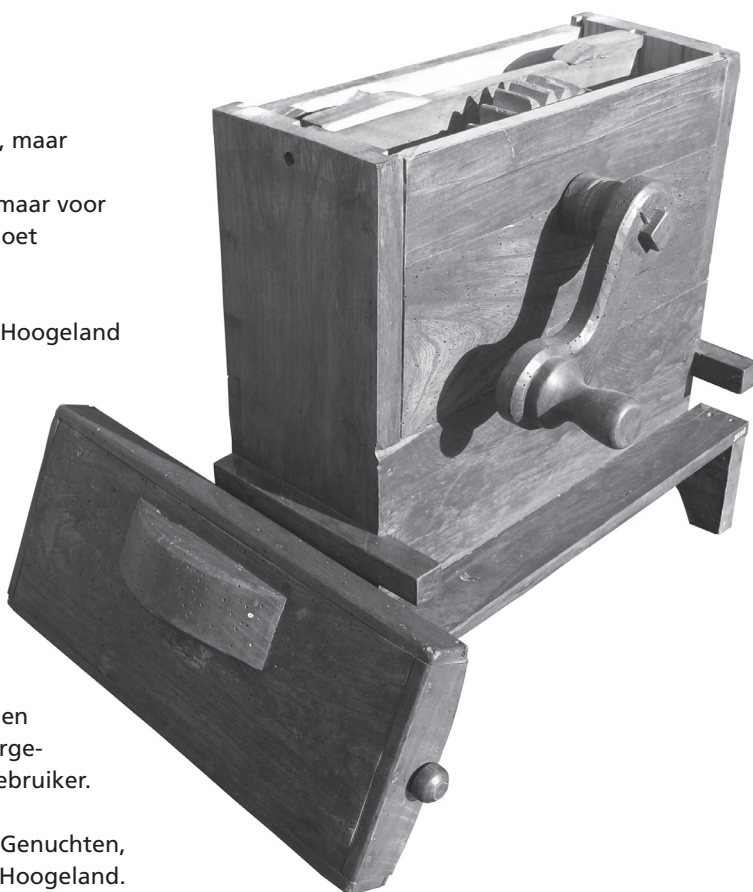
Museale molenvondst

SNIJBONENMOLEN

Deze molen is niet zelfzwichtend in de wind, maar wordt met de hand aangedreven!
Handmolens zijn er niet alleen voor granen maar voor alles wat verkleind, vermalen of gemengd moet worden.

In 1985 verwierf het Openluchtmuseum Het Hoogeland te Warffum een vrij fors formaat snijbonenmolen van hout met een metalen snij-inrichting. Het keukengereedschap werd nog datzelfde jaar gerestaureerd.

Het tandwielmechaniek is voorzien van een vliegwiel. Hierdoor mogen we veronderstellen dat de molen is gebruikt voor het snijden van grote hoeveelheden bonen. De houten kap is met twee losse houten pennen geborgd. De bonen worden van bovenaf ingevoerd via het uitneembare blokje met een rond handvat. Hiermee kunnen de laatste stukjes van de bonen worden doorgedrukt zonder risico voor de vingers van de gebruiker.

Gegevens: S. van Genuchten,
directeur Openluchtmuseum Het Hoogeland.

IN MEMORIAM Teije (Thijs) de Jong

Op 19 maart 2010 overleed Teije de Jong (84).

Thijs de Jong was jaren voorzitter van de Vereniging Vrienden van de Groninger Molens

en behoorde samen met Bernard Dijk tot de technische commissie. Ook was hij voorzitter van de Stichting Groninger Molenvrienden, die werd opgericht nadat de molen De Onderneming te Vierhuizen door de gemeente ter overname was aangeboden.

Als gediplomeerd vrijwillig molenaar was hij actief op de korenmolen De Korenschoof in Noordlaren. Daarnaast heeft hij zich intensief ingezet voor het herstel van de molenromp in Ten Boer (inmiddels herbouwd tot De Widde Meuln) en de herbouw van het koren- en houtzaagmolentje Bovenrijge aan het Damsterdiep in Ten Boer.

De laatste jaren waren niet gemakkelijk voor Thijs de Jong. Eerst overleed zijn enige dochter Marga, en in juni 2008 zijn vrouw.

De Groninger molenwereld verliest in Thijs de Jong een betrokken en kundig molenvriend.

ANDER MOLENNIEUWS

Zegt het voort, zegt het voort

De redactie is erg afhankelijk van het nieuws dat we krijgen doorspeeld en te horen krijgen. Natuurlijk zijn we vaak wel op de hoogte van molenzaken in de regio, maar er ontgaan ons soms bepaalde kwesties.

Daarom zien we het redactieteam graag versterkt met mensen die voor ons nieuws knippen uit regionale bladen of leuke wetenswaardigheden hebben gelezen op internet. Ook houden we ons aanbevolen voor leuke artikelen over molens, (vrijwillig) molenaars en molenprojecten.

Schroom niet om iets in te zenden.

Met zijn allen maken we een leuk gevulde Zelfzwichter.

Reacties kunt u sturen naar Het Groninger Molenhuis of per e-mail naar redactie@groningermolenhuis.nl

Nalatenschap T. de Jong

De erven hebben een grote hoeveelheid boeken, correspondentie en paraferalia uit het rijke molenleven van de heer De Jong geschonken aan het Groninger Molenarchief. Tussen bekende titels vond men een aardig aantal nog aan de verzameling ontbrekende werken. De correspondentie gaat enerzijds over het bestuurswerk voor de Vereniging Vrienden van de Groninger Molens en bestaat anderzijds onder andere uit gedachteswisselingen met grote namen uit de vorige molenvriendengeneratie. Een grondige bestudering van een en ander zal er ongetwijfeld toe bijdragen dat in het molenbeleid diverse wielen niet opnieuw hoeven te worden uitgevonden.

Dick Wijchgel onderscheiden

Op zaterdag 9 januari 2010 kreeg Dick Wijchgel, 30 jaar molenaar en instructeur van De Hoop in Garsthuizen uit handen van burgemeester Albert Rodenboog van Loppersum de versierselen die horen bij de benoeming tot lid in de Orde van Oranje Nassau. De feestelijke bijeenkomst is al meer dan een kwartaal geleden en Dick is ondertussen blijkens een op de webstek van het Groninger Molenhuis gepubliceerd verslag en een dankbetuiging al wat bekomen van de verrassing.

De redactie van de Zelfzwichter voegt graag ook haar gelukwensen toe aan de toen al door velen uitgesproken waardering voor de verdiensten van Dick Wijchgel. Jammer genoeg gaat dat nu pas op papier door de ongelukkige samenloop van de data van het feest en die van de productie van het blad.

Creatief evenement Slochter Molenstichting

Deze zomer (2010) organiseert de Slochter Molenstichting het Creatief Evenement dat rondom de molens van de molenstichting gaat plaatsvinden. Het evenement omvat een openluchtfototentoonstelling en een literair podium. De hele zomer zullen foto's door Annie Beugel van de polder, het water en de molens op grote doeken te zien zijn aan de Groenedijk te Slochteren. Verhalen, gedichten en liederen, geïnspireerd op dezelfde thema's kunnen door iedereen in en buiten de provincie worden ingezonden.

De opening van de tentoonstelling vindt plaats op 12 juni - de zaterdag van het Groninger Molenweekend en tevens de Tweede Slochter Molendag dit jaar (de derde is op 11 september).

Kijk voor meer informatie en een deelnameformulier op de webstek van de SMS: www.slochtermolenstichting.nl

RCE-reader voor hernieuwd molenbehoud

Tijdens een persconferentie op 7 mei ter voorbereiding van de Nationale Molen- en Gemalendag in houtzaagmolen De Ster te Utrecht presenteerde J. Bazelmans, hoofd sector Kennis Erfgoed van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, een reader met eerder gepubliceerde opinies over het huidige molenbeleid aan Leo Endedijk, directeur van De Hollandsche Molen. Veel pers was er niet te bekennen; de aanwezigen waren bekende gezichten uit de molenwereld. De aangekondigde lunch met buitenlandse hapjes met Nederlands molenmeel heeft het journaal niet over de drempel getrokken (een proeverij van 'molenbieren' stond in de kleine lettertjes van het persbericht...).

De RCE verzamelt dit jaar allerhande informatie over molenbehoud hier en elders in Europa. Er volgen nog vier regionale inspraakbijeenkomsten voor het molenveld (molenaars, eigenaars, molenmakers, ...).

Voor een van de studiereizen (naar Engeland) is Roeli Broekhuis (directeur Groninger Molenhuis / Museumhuis Groningen) uitgenodigd als deskundig vragensteller.

Uit de inleiding van de heer Bazelmans werd duidelijk dat het toekomstige beleid *hernieuwd* zal zijn – geen revolutionaire vernieuwing, maar een ombuiging over een niet al te scherpe hoek. Het zal daarbij draaien om drie facetten van molens en restanten daarvan:

- 1- **werktuig**; met opzet als eerste genoemd - de laatste bedrijfstoestand is uitgangspunt;
- 2- **icoon**; ankerpunt in onze nationale identiteit - ook als geld-genererend object: toerisme en PR van bedrijven (logo's);
- 3- **totem**; heilig in de huidige toestand (museaal): wel naar kijken, niet (meer) aankomen.

Hoe een en ander medio januari 2011 vorm zal krijgen, moet geen kwestie van afwachten zijn, maar van deelnemen! Het hernieuwde beleid zal in ieder geval geen pakketje zwartwitte regels zijn op grond waarvan een ambtenaar eenvoudig met een rood potlood een kruis of een vinkje zet bij een complettering of een verplaatsing. In elke casus kan de driehoek anders doorslaan.

Pelinstructie te Winschoten

Op 16 oktober zal wederom een pelmolen-instructiedag worden gehouden. Omdat de 'vaste' molen (Ceres, Spijk) helaas voorlopig niet beschikbaar zal zijn, wordt de dag

(9:00 – 16:00) met een mix van theorie en praktijk gehouden op de molens Edens (verzamelen) en Dijkstra (praktijk). Er kunnen slechts 12 personen deelnemen en er is al een lijst van 20 belangstellenden uit de rest van het land. Leerling-molenaars uit de provincie Groningen krijgen echter voorrang. Aanmelden via het Groninger Molenhuis.

Regio-coördinatorennetwerk

Uit de evaluatie van het Groninger Molenweekend 2009 is het idee ontstaan ten dienste van een efficiënte informatieuitwisseling te gaan werken met regio-coördinatoren – als een schakel tussen het Groninger Molenhuis, de vrijwilligers op de molen en de moleneigenaren. Voor de organisatie van het Groninger Molenweekend heeft dat al zijn vruchten afgeworpen.

Voor de Regio Noord nemen **Ida Wierenga** en **Willem Huizenga** de coördinatie op zich.

Regio Noord omvat de gemeenten Eemsum, Delfzijl, Loppersum en Appingedam.

In de Regio Oost zullen **Wim van Rheen** en **Enkie Kok** gaan optreden als coördinator.

Regio Oost omvat de gemeenten Bellingwolde, Menterwolde, Oldambt, Pekela en Vlagtwedde.

Voor de Regio Midden zal **Henk Klöpping** de coördinatie op zich nemen. Deze regio omvat de gemeenten Slochteren, Hoogezand, Haren, Bedum, Ten Boer en Groningen.

De coördinatie van Regio West zal door **Marjo Brandse** van het Groninger Molenhuis worden gedaan. Regio West omvat de gemeenten De Marne, Winsum, Zuidhorn, Grootegast, Leek en Marum.

Ideeën, suggesties, molennieuwtjes en lokale activiteiten en informatie kunnen met hen worden doorgesproken. Zij zullen er zorg voor dragen dat de informatie bij het Groninger Molenhuis terecht komt, zodat een en ander kan worden gepubliceerd in de Zelfzwichter en op de website van het Groninger Molenhuis.

Molenaar gevraagd voor 'Nederland Zingt op Zondag'

De redactie van het tv-programma *Nederland zingt op Zondag* van de EO overweegt de mogelijkheid om voor vier afleveringen van de zomerserie aandacht te geven aan wind en molens.

De programmaredactie wil daarom graag in contact komen met een molenaar die goed

over de verschillende aspecten van molens kan vertellen. Aansluitend aan het gesprek verzorgt ds. Arie van der Veer een korte meditatie over een onderwerp dat aansluit op het thema van het gesprek. Op de EO-site kunt een voorbeeld van een degelijk programma vinden. (Zie: www.eo.nl/programma/nederlandzingtopzondag/2009-2010/page/Kijk_naar_de_vogels/episode.esp?episode=9635668)

De programmaredactie (Willie Jonker, 06 13078086) wil graag in contact komen met een molenaar die zich in het tv-programma herkent en die in staat is op interessante wijze informatie over de molen over te brengen.

Pasen in Hollands Welvaart te Mensingeweer

Tijdens de paasdagen werd het seizoen 2010 geopend dat tot eind oktober duurt. De molen is geopend op molen-, zon-, en feestdagen van 10:00 tot 17:00 uur (en op afspraak).

Op beide dagen was er live muziek. De molenmeiden serveerden bij hun geurige koffie-, en theesoorten allerlei paaslekkertjes, naast de inmiddels overbekende zelfgebakken appeltaart, Groninger poffert en 'mallemolentosti'.

Tijdens het Groninger Molenweekend schaft de pot zoete en hartige Groninger poffert en ook Groninger speltkoek.

Op de 2e zolder (waaierij) is in mei, juni en juli een expositie door Riet Michel uit Winsum met fotografie en Annet Wijburg uit Aduard met keramiek.

Nieuwsbrief 19 (april)

Via de nieuwsbrieven van het Groninger Molenhuis blijft u eerder en anders op de hoogte van wat zich afspeelt in de Groninger molenwereld. Het nieuwe nummer geeft een beknopt overzicht van de grote herstellingen aan onze molens.

Bijzonder positief is de melding van het slagen van vier nieuwe molenaars. Op 31 maart deden drie kandidaten examen op De Widde Meuln in Ten Boer, namelijk Sytse Faber en Wolter Goossen, die hun opleiding genoten bij instructeur Derk-Jan Tinga en Rolf Glazenburg, die de opleiding volgde bij instructeur Leen Duijm. Op 1 april legde Gerda Boersma-Reitsema met succes het examen af op molen De Kievit in Grijpskerk.

Gerda komt uit een echt molenaarsgeslacht. Ook haar vader en opa en diens vader zaten al in het vak.

U kunt deze en eerdere nieuwsbrieven raadplegen via de webstek van het Groninger Molenhuis. Daar een papieren versie aanvragen kan natuurlijk ook.

Molen Oldambt gereconstrueerd

Dit jaar bestaat de modelmolen Oldambt in Heiligerlee 50 jaar.

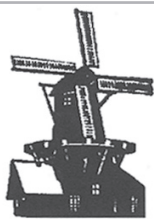
Rob Hoving, die een fikse restauratie van de molen heeft uitgevoerd, gaat er daarom 24 uur mee draaien en malen! Dat zal een aanvang nemen na de officiële heropening op vrijdag 23 juli om 16:00. Groot feest!

De naast de Oldambt gelegen werkplaats van molenmaker Molema is voor bezichtiging geopend op zaterdag 24 juli van 10:00 uur t/m 16:00 uur.

Zie voor de laatste nieuwtjes over deze dagen: www.everyoneweb.com/molenoldambt.

MODELMOLEN OLDAMBT TE HEILIGERLEE
FOTO ROB HOVING

FIRMA EKKELKAMP

De speciaalzaak voor: Volkorenmeel

*Hondensport, Vogelzaden,
Paardenvoeders, Vogels
Aquariumbenodigdheden,
Hengelsportartikelen
en alles voor Uw huisdieren*

Rijksstraatweg 135
☎ (050) 535 02 15
Haren (Gr)

Naar windmolen

Joeswert

te Feerwerd voor:

- ✓ tarwemeel
- ✓ tarwebloem
- ✓ rijst
- ✓ gort
- ✓ pannenkoekmeel
- ✓ gemengd graan
- ✓ speltmeel, speltpannenkoekmeel, speltbroodmix
- ✓ oergraan: Oberkulmer Rotkorn
- ✓ en andere molenproducten
(ook voor zelfbakkers/-sters)

Openingstijden:
vrijdag en zaterdag 13:30 - 17:30

Molenaar Rolf Wassens

☎ 0594 62 15 45
rolfwassens@online.nl

Mulder Pot - Kropswolde

KORENMOLEN

De Hoop

Woldweg 70, Kropswolde.

Voor de zelfbakkers(sters):

- volkorenmeel
- tarwemeel
- viergranenmeel
- pannenkoekmeel
- boekweitmeel

Openingstijden:

woe. t/m vrij. 10:00-17:00
zat. 10:00-16:00

Molenaar J.J. Pot
Telefoon (0598) 39 49 53

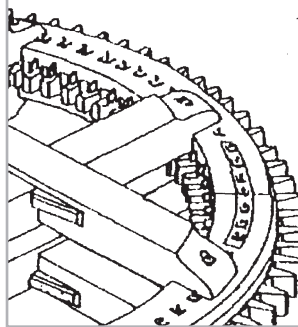
Molenmakersbedrijf Molema

V.O.F.

Provincialeweg 4, 9677 TW Heiligerlee

telefoon (0597) 59 16 60
telefax (0597) 59 11 76
mobiel 06 53 22 48 91

Deze rubriek gaat over timmeren, schilderen
en restaureren aan de Groninger molens

MOLENONDERHOUD

Koren- en pelmolen **De Zwaluw** (66) te
Zuurdijk

Voorafgaand aan het strijken van de roeden
onthulden Leo Endedijk, directeur van
moleneigenaar De Hollandsche Molen, en
Roeli Broekhuis het bouwboard van de
restauratie. Er was heel wat tijd en moeite in
gaan zitten om dit project van de grond te
krijgen. Na de onttakeling van het gevluht
meldden zich drie mensen om de opleiding te
gaan volgen!

Koren- en pelmolen **De Hoop** (114) te
Garsthuizen

De klossen onder het doodbed en al het
houtwerk van de pelblikken moeten worden
vervangen (hevig aangevreten door onge-
dierte). Daardoor was het niet meer ver-
trouwd om met de pelstenen te draaien. Op
dit moment is de maalploeg bezig het oude
hout te verwijderen en de nieuwe klossen te
plaatsen. Het doodbed van de naloper is
weer gefixeerd en die pelsteen kan weer
meedraaien. Daarmee is de eerste fase van
het herstel geklaard.

De volgende fase bestaat uit het fixeren van
het doodbed van de voorloper en het
herstellen van de pelblikken, maar dat laatste
staat voor veel latere datum op de rol. Eerst
zal de stelling moeten worden vernieuwd,
inclusief alle stellingplanken. Dit is echter een
klus voor de molenbouwer.

Meer info: www.molendehoop.mysites.nl

FOTO: D.J. TINGA, WINSUM
MOLEN JOESWERT TE FEERWERD

Molenstichting Fivelingo

Molenstichting Fivelingo heeft voor vijf van
haar molens opdracht tot herstel gegeven.
Daarmee is al in september 2009 begonnen:

- molenmaker Dunning
Poldermolen **Olinger Koloniemolen** (6)
te Laskwerd
Koren- en pelmolen **De Leeuw** (137)
te Zeerijp
- molenmaker Doornbosch
Korenmolen **Germania** (25) te Thesinge
Korenmolen **De Hoop** (74) te Middelstum
- timmerwerkplaats Krabbendam
Houtzaag- en korenmolen **Fram** (27)
te Woltersum.

Molenstichting Winsum

Koren- en pelmolen **Joeswert** (35)
te Feerwerd

Volgens molenaar Rolf Wassens is het
'Jammer dat het eerst zo ver moest komen,
maar dat gaat dan [nu] weer de goede kant
op.'

Molenstichting Winsum is al enige tijd bezig
met de restauratie van de koren- en pelmolen
Joeswert te Feerwerd. Op deze molen maalt
ambachtelijk molenaar Rolf Wassens z'n meel
en verkoopt hij allerlei lekkere molen- en

DE ROMP VAN DE ENTREPRISE OP WEG NAAR KOLHAM

PASSAGE VAN DE EEXTERBRUG IN SCHEEMDA, 16 APRIL

DE ROMP HANGT SCHEEF OP DE ROTONDE VAN DE TOERIT A7 BIJ HOOGEZAND, 17 APRIL

VOORLOPIG DE VOORLAATSTE GROTE STAP

streekproducten. Tijdens de restauratie gaat die verkoop gewoon door. Na de toekenning van de Rijkssubsidie is het molenmakersbedrijf Vaags uit Aalten aan de slag gegaan en is de kap op 7 april afgenomen. In de dagen daarvoor waren de kleppen van de zelfzwiching al verwijderd met behulp van een brandweerwagen met Magirus-ladder, die door Vaags speciaal voor het werken op hoogte wordt gebruikt. Daarna was het de beurt aan de roeden, de schoren en de staartbalk, die met behulp van een kraan werden weggetakeld. De werkzaamheden zullen nu worden voortgezet in de molenmakerij in Aalten, waar verschillende onderdelen worden gerepareerd en geschilderd en in Feerwerd, waar de kap blijft staan om te worden hersteld.

Deze grote restauratie, die in totaal 280.000 euro gaat kosten, is mogelijk gemaakt door giften van het Prins Bernhard Cultuurfonds,

het J.B. Scholtenfonds, Vereniging De Hollandsche Molen uit het molenbudget van de BankGiro Loterij, het VSBfonds, het SNS Reaalfonds, de gemeente Winsum, de provincie Groningen, een bijdrage van de bevolking van Feerwerd en een bijdrage van de donateurs van Molenstichting Winsum. Verder heeft de Stichting Het Groninger Molenhuis meegeholpen bij de werving van de subsidiegevers en heeft ze Molenstichting Winsum terzijde gestaan toen de aanvraag bij het Rijk aanvankelijk was afgewezen en de Molenstichting daar tegen in beroep is gegaan.

De restauratie zal naar verwachting nog het gehele jaar in beslag nemen, want er moet ook in de molen nog van alles gebeuren. Daarnaast hebben de molenbouwers het allen heel druk omdat er overal in Nederland restauraties aan de gang zijn. Molenstichting Winsum hoopt dat het werk goed zal vlotten en dat het herstel voorspoedig zal verlopen.

Slochter Molenstichting

Korenmolen **Entreprise** (98) te Kolham

Het spectaculaire vervoer van de romp en de kap van Heiligerlee naar Kolham heeft veel molenfotografen in actie gebracht. Van verre is de *Entreprise* nu weer zichtbaar en dat heeft al veel waarderende reacties losgemaakt. Later dit jaar zal de molen weer volledig maalvaardig zijn; u kunt er van op aan dat de Slochter Molenstichting u berichten zal wanneer de wieken voor het eerst weer wentelen boven Kolham.

(Foto's: L. Groenewold, Froombosch)

Koren- en pelmolen **Ganzedijk** (38)

te Ganzedijk

De molen krijgt deze zomer een verfbeurt.

De romp wordt in de 'teer' gezet.

Koren- en oliemolen **De Hoop** (47) te Haren
(foto rechtsboven)

Na het vernieuwen van de complete stelling in 2008 en het grondig opknappen van de buitenzijde van de stenen molenromp eind 2009 is begonnen met een uitgebreide restauratie van de binnenzijde van de molenromp. Maar liefst 25 balkkoppen zijn voorzien van aangegoten epoxy-einden. Een koppel molenstenen wordt vernieuwd en ook trappen en zolders worden aangepast. In april is de kap, de staartconstructie en het wiekenkruis door Molenbouw Dunning aangebracht.

Op 1 juli 2010 wordt de molen opgeleverd en op 6 juli 2010 wordt de molen weer in gebruik gesteld.

Korenmolen **De Korenschoof** (51)

te Noordlaren

Schildersbedrijf Joling heeft molen de Korenschoof in een tijdsbestek van drie weken grondig aangepakt. De molen ziet er weer als nieuw uit.

Molenstichting Hunsingo e.o.

Poldermolen **Het Witte Lam** (12)

te Zuidwolde

Op weg van de stad naar Onderdendam voor de voorbereiding van ons hoofdartikel zag Herman Bink de schilderbeurt die Het Witte Lam (HWL) weer blinkend wit maakte.

FOTO: K. KUIKEN, ONNEN

FOTO: TH. SLEYFER, HAREN

FOTO: H. BINK, GRONINGEN

Meer over Sander de Regt

Mijn volledige naam Alexandros is wat ongebruikelijk in Nederland. Dat komt omdat mijn moeder Griekse is. De familie zit in een drukke stad op het vaste land en daar zijn (helaas) geen windmolens in de buurt. In de bergen zijn wel watermolens, zelfs binnenin een grot. Het Griekse woord voor molen is: ανεμομυλος (anemomylos - anemo = wind/lucht; mylos = molen). Er zijn daar wel Amerikaanse windmolens, maar dan om water in te malen - voor bevoeding.

Na het schoolexamen ga ik van het Lauwerscollege in Grijpskerk naar de school voor laboratoriumtechniek van het Noorderpoort-college (Zernike).

Ik ben nu 16 jaar oud. Eindelijk. Ik kwam op de molen toen ik nog 15 was en moest voor de molenopleiding wachten tot ik 16 werd.

Voor school heb ik stage gelopen bij korenmolen De Joeswert in Feerwerd, bij mijnheer Wassens.

Op Open Monumentendag 2009 ben ik met mijn vader naar de poldermolen De Hilmahuister (Visvliet) geweest. Daar zag ik een poster van open lessen. Na de opendag in Visvliet ging ik op zoek naar de dichtstbijzijnde lesmolen, en die was in Pieterburen. Ik vond het daar zo leuk dat ik er gebleven ben. Ik heb ontdekt dat ik het werken op een molen erg leuk vind; ook het rondleiden van de vele gasten in Pieterburen.

In februari 2010 ben ik begonnen met de opleiding (het logboek bijhouden en draaiuren maken). Ik ben op een paar theorielessen geweest van molenaar/instructeur Derk Jan Tinga, maar het studeren stel ik eigenlijk uit tot ik mijn schoolexamen achter de rug heb. Ondertussen bezoeken mijn vader en ik diverse molens in de streek. Vooral als de molenaar aanwezig is en we in de molen kunnen en uitleg krijgen, is dat erg leerzaam.

- Nieuw werk en reparatie (evt. op locatie)
- Opmeten en ophangen samen met de molenaar
- Vangtouwen
- Zeil-kettingwerk
- Bijenwas, verse reuzel en romi blanke reuzel

Sipke Koning

Noteboomstraat 2
8922 AJ Leeuwarden
(058) 2135830 / (06) 44003400
siko@hetnet.nl
www.koning-molenzellen.nl

BAKKER de Rappe Schoenlapper

A-Kerkhof 33
9712 BC Groningen
Telefoon: (050) 312 08 07

 DUNNING
MOLENBOUW
ONDERHOUD • RESTAURATIE
Provincialeweg 28 • Adorp • 050-3061221
info@dunning-molenbouw.nl
fax: 0598-450013
06-51856323

www.dunning-molenbouw.nl

AGENDA

Veel agendapunten zijn uitgebreider beschreven in de rubriek *Ander molennieuws*. Raadpleeg voor de meest recente gegevens de **agenda** op de startpagina van de webstek van Het Groninger Molenhuis: www.groningermolenhuis.nl
Openingstijden van de molens staan, voor zover ze bekend zijn, vermeld op de webstek in de rubriek GRONINGER MOLENS; klik bij de gezochte molen op de link Meer Informatie.

- 4 juni Avond voor de vrijwilligers op de Groninger molens
Informatie over plaats van samenkomst, de agenda en
Wat de pot schaft volgt nog.
- 5/6 juni Wandeltochten rond de Goliath
- donderdag 8 juni Avondexcursie Gild Fryske Mounders te Goëngahuizen
(www.molenaarworden.nl)
- 12/13 juni Groninger Molenweekend
- donderdag 15 juni Avondexcursie Gild Fryske Mounders te Woudsend
(www.molenaarworden.nl)
- 26 juni Westlandse Molendag (www.westlandsemolens.nl)
- dinsdag 6 juli Plechtige oplevering van molen De Hoop te Haren
- 17 juli Molendag Voorne-Putten & Rozenburg (www.molendag.info)
- 17/18 juli Speelmolenweekend in heel Nederland
(<http://speelmolendag.webklik.nl>)
- vrijdag 23 juli Molen Oldambt bestaat 50 jaar en draait 24 uur vanaf 16:00...
- 24 juli ...tot 16:00 uur.
10:00 t/m 16:00 De werkplaats van molenmaker Molema is open.
(www.everyoneweb.com/molendambt)
- maandag 23 augustus **Kopijsluiting voor de Zelfzwichter 2010/3**
- 28 augustus Drentse Molendag (www.molensindrenthe.nl)
- 4 september Molenfeest bij De Hoop ter gelegenheid van 850 jaar Haren
- 11 september Derde Slochter molendag
- 11/12 september Open Monumentenweekend (www.openmonumentendag.nl)
- zondag 3 oktober Molendag Oldambt te Noordbroek en Nieuw Scheemda
- zondag 3 oktober Limburgse Molendag (11:00 – 16:00)
(www.limburgsemolens.nl)
- 16 oktober Pelinstructie in molen Edens / Dijkstra (zie *Ander molennieuws*)
- maandag 18 oktober Ledenvergadering Gilde van Vrijwillige Molenaars,
afdeling Groningen:
Sociëteit De Witte Zwaan, Damsterdiep 315, Groningen
- maandag 15 november **Kopijsluiting voor de Zelfzwichter 2010/4**

Correcties / Aanvullingen / Commentaar

2010/1

Op pagina 20 hebben de onderste twee foto's niet de juiste bijschriften.

Midden: De vergane schroef is van de **Westerse Molen** (93) te Nieuwscheemda [59]

Onder: De nieuwe schroef is van de **Weddermarke** (127) te Wedderbergen [74]

*Rustplaats
van*

JAN JACOBS MULDER

*geboren te Sappem
den 6 December 1793
overleden te Leek
den 8 Julij 1856,
in leven Echtgenoot
van*

ELSIENA GERRITS

REITSMA.

Steen te Midwolde van een houtzaagmolenaar en scheepsboouwer. Ongewoon is, dat ook op de achterzijde een tekst staat:

Zoo sluimer zacht, gij goede man en vader 't Graf heeft u ons te vroeg ontscheurd; Gij, onze steun en trouwe vader, Wordt altijd diep door ons betreurd.